

Budget 2017

Välfärden i fokus

**Vänsterpartiet Västerås
2016**

	Ingående budgetram från 2016	Majoritetens förslag	V- förslag	Skillnad V-Majoritet
Skattefinansierad verksamhet				
Förskolenämnden	873,7	901,5	931,8	30,3
Grundskolenämnden	1606,4	1686,9	1734,4	47,5
Utbildnings- o arbetsmarknadsnämnd	694,8	716,8	716,8	0
Äldrenämnden	1344,6	1405,5	1431,7	26,2
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	718,7	748,3	764,5	16,2
Individ- och familjenämnden	757,4	776,7	790,8	14,1
Kulturnämnden	184,1	188,3	198,6	10,3
Nämnden för idrott och friluftsliv	167,1	168,4	171	2,6
Tekniska nämnden	398,9	408,3	439,8	31,5
Skultuna kommundelsnämnd	101,1	106,7	107,7	1
Byggnadsnämnden	23,8	24,8	25	0,2
Miljö- och konsumentnämnden	19,7	20,2	20,4	0,2
Kommunfullm, kommunstyrelsen	178,8	186,5	190,3	3,8
Kommunrevision	3,5	3,6	3,6	0
Överförmyndarnämnden	11,8	12,4	12,6	0,2
Valnämnden	1,7	1,7	1,7	0
Fastighetsnämnden budgetanslag	1,1	1,1	1,1	0
Mälardalens Brand o Räddningsförb	71,6	75	75	0
Delsumma	7158,8	7432,7	7616,8	184,1
Intäktsfinansierad verksamhet				
Styrelsen för Västerås stad Vård och Omsorg	0	0	0	0
Styrelsen för Konsult och Service	1	1	1	0
Fastighetsnämnden	4,6	8,5	8,5	0
Fastighetsnämnden exploateringsverksamhet	3,8	2,5	2,5	0
Styrelsen för Stöd, fritid och entreprenad	0	0	0	0
Delsumma	9,4	12	12	0
SUMMA	7149,4	7420,7	7604,8	184,1
Gem budgeterat (pensioner, avkastningskrav mm)	51	66,2	66,2	0
Löne- och priskompensation	0	0	0	0
Central lönepott	8	18	23	5
Fördelning generellt statsbidrag	3,9	0,3	0,3	0
Ettårsstatsningar 2016	11,2	0	0	0
KS kommungemensamma reserv	24,7	50	30	-20
Reserv för riktade insatser inom skola, förskola och förebyggande verksamhet	0	73,4	21,3	-52,1
TOTALT STADEN	7248,2	7628,6	7745,6	117

Sammanfattning

Resultatbudget

	Årsplan 2016	Majoritetens budgetförslag	V-budget
Intäkter	1813		
Kostnader	-8822		
Avskrivningar	-239		
S:a verksamhetens nettokostnader	-7248	-7629	-7746
Skatteintäkter	6415	6730	6847
Statligt utjämningsystem, generella statsbidrag	881	1049	1049
Finansnetto	52	42	42
Årets resultat	100	192	192
Resultatmål	1,40 %	2,50 %	2,50 %

1. Inledning

Ett samhälle som byggs med gemensam välfärd och solidaritet är starkare än ett samhälle där marknadens girighet får råda. Lokalt i Västerås måste vi göra vårt bästa för att lösa vår tids problem – klimatkrisen, ojämlikheten, arbetslösheten och ojämställdheten mellan kvinnor och män. Arbete, rättvisa och demokrati är grunden för ett samhälle där alla har en plats. Ett samhälle att lita på är avgörande för att motverka att rasistiska krafter vinner terräng.

Vi behöver göra stora satsningar i välfärden, som tidigare har varit hårt besparad. Detta eftersom vi ser att behoven inom skola, förskola och äldreomsorg är mycket stora de kommande åren, med större barnkullar och många äldre som behöver mer hemtjänst än tidigare. Demografin varierar mellan åren och vi måste vara beredda att hänga med och göra rätt politiska prioriteringar. Det är inte rimligt att exempelvis dagens förskolebarn ska ha en sämre verksamhet för att bekosta morgondagens utbyggnad av förskolor.

Från Vänsterpartiets sida tror vi att besparingar inom en rad av kommunens verksamheter i slutändan genererar högre kostnader. Det är inte en ekonomiskt hållbar politik i längden. Underhåller vi inte vägar, byggnader och broar kostar det desto mer när de börjar rasa och kräver större insatser. När elever inte klarar sin skolgång eller inte får vuxenstöd i sin vardag riskerar de att hamna i social exkludering som leder fel i livet. När äldre inte kommer ut och träffar folk utan blir isolerade i hemmet mår de sämre och kräver i längden mer insatser. Det här är logiskt och dessutom vetenskapligt bevisat att förebyggande arbete är både socialt och ekonomiskt hållbart.

Tidigare år har Västerås stads verksamheter belagts med stora besparingar. Det har såklart lämnat sina hål. Därför föreslår vi en skattehöjning på 35 öre som ger 117 mnkr. Vi vill använda dessa pengar för att möjliggöra fler anställda i förskola/skola och äldreomsorg men också säkra att vi har pengar för att bygga fler förskolor, skolor och äldreboenden. Därför lägger vi ett resultat på 2,5 %.

2. Ekonomiska förutsättningar

Vänsterpartiets välfärds miljarder

Vänsterpartiet har fått igenom en historisk satsning till kommunerna i samarbetet med regeringen. Västerås får 103 miljoner kronor. Dessa ekonomiska resurser måste vi använda rätt. Därför vill vi att majoriteten av pengarna ska gå direkt ut i välfärden för att anställa mer personal ute i våra verksamheter, men också för att göra riktade satsningar mot våra barn och äldre.

En smart användning av våra gemensamma resurser

I jämförelse med andra kommuner av vår storlek har Västerås en låg kommunalskatt. Våra förvaltningar och verksamheter är kostnadseffektiva och duktiga på att hålla den budget de har fått tilldelade sig. Under många år har våra nämnder och förvaltningar belagts med rationaliseringskrav och många gånger hittat sätt att jobba smartare och effektivare. Men efter många år av effektiviseringar ser vi att de flesta stenar är vända och det är svårt att behålla kvalitén med ytterligare besparingar. Det går inte att springa fortare inom hemtjänsten eller fylla klassrummen med ännu fler elever. Istället får man sluta göra vissa saker.

För ytterligare 35 öre i kommunal skatt kan vi bland annat få råd med att höja elevsättningen, anställa fler undersköterskor i äldreomsorgen och i omsorgen och samtidigt höja försörjningsstödet för barnfamiljer under sommaren.

Vänsterpartiet har varit drivande i arbetet med att bilda en social resursfond, med syfte att stimulera och skapa möjligheter att genomföra tidiga och förebyggande insatser som stödjer en långsiktig hållbar social och kulturell samhällsutveckling. Det är inte i budgeten för 2017 vi avsätter medel till den sociala resursfonden utan i bokslutet, men vi vill redan här uppmärksamma behovet av att bygga upp en stabil ekonomisk grund i fonden, för att även i ekonomiskt tuffa år möjliggöra för ett socialt förebyggande arbete.

Finansiering av investeringar

Västerås har en stabil ekonomi och lånar bara undantagsvis till sina investeringar. Nu växer kommunen mycket och det finns stora investeringsbehov. Det handlar om vägar, nya förskolor, särskilda boenden, idrottshallar men också att underhålla det vi redan har, här vill vi särskilt prioritera aktivitetsplanerna vid våra skolor. Vi tycker att det är viktigt att vi äger våra lokaler som vi har verksamhet i. När det handlar om långsiktiga investeringar och när ränteläget är gynnsamt måste vi kunna lånefinansiera vissa satsningar. Särskilt intressant blir det om alternativet är att lägga ner befintliga verksamheter eller sälja strategiska tillgångar för att finansiera investeringarna. Exempel på där lånefinansiering är intressant är bland annat vid projektet 3B och hamnen.

3. Nämndernas verksamhet och ekonomiska ramar

Vård och omsorg

För att upprätthålla en god samhällsservice behöver vi fler som arbetar i välfärden. Ökad personaltäthet innebär också att den äldre känner sig mer trygg och säker. Arbetsmiljön blir dessutom bättre för de anställda, vilket ökar möjligheten att göra ett bra jobb. Vi lägger en satsning på att öka antalet heltider med 53 årsarbetare. Vi gör också en satsning på en utökning av personal i omsorgen på 26 tjänster.

Deltidsarbete innebär inte bara en lägre inkomst. Det ger också färre utvecklingsmöjligheter i arbetet, sämre löneutveckling och på sikt lägre pension. Heltid ska vara norm och en rättighet och deltid endast en möjlighet för kommunens anställda. Vi vet dock att många som jobbar i exempelvis äldreomsorgen går ner i tid, helt enkelt för att man inte orkar arbeta heltid. Därför vill vi göra ett försök med sex timmars arbetsdag i kommunen. Därför föreslår vi under mandatperioden att ett projekt påbörjas i äldreomsorgen med sex timmars arbetsdag som tillsammans med högskolan utvärderas om det ger de positiva effekter (färre och kortare sjukskrivningar, mer effektivitet, bättre hälsa med mera hos medarbetarna) som vi önskar.

Hemtjänsten fortsätter att öka i kostnader, samtidigt som hemtjänstpersonalen upplever att de får mindre tid ute hos de äldre och för att ta sig mellan besöken. Vänsterpartiet vill därför göra stora förändringar i hemtjänsten. Vi lägger ett uppdrag kring att avskaffa minutstyrningen och istället införa ramtid. Detta skulle ge både den äldre och den anställda mer frihet till att utforma insatserna. Det behöver också vara ett begränsat antal personer som kommer och går hos den äldre. Detta för

att skapa kontinuerlighet och trygghet. Arbetskläder för såväl inne- och utevistelse ska också vara en självklarhet för personalen.

Vi vill se en äldreomsorg där de äldres behov styr och där de själva får vara delaktiga. Därför vill vi införa en valfrihetsreform ”mina timmar”, vilket i praktiken innebär en större valmöjlighet för den äldre i dess vardag. För oss är inte frihet att välja mellan flera olika vårdbolag och reduceras till kunder. För oss handlar verklig frihet om att ha ett stort inflytande över vad man får hjälp med, hur hjälpen utförs och när det görs.

Vi vill se en uppräknings av ersättningen till hemstjänstutförande. Samtidigt ska samma villkor och krav gälla samtliga utförare. Det ska fortsättningsvis inte vara möjligt att välja bort att exempelvis ha en hög andel med tillsvidareanställd personal, eller att inte erbjuda heltid, eller att inte vara verksam i hela kommunen eller att ha natthemtjänst. Vår kommunala utförare Västerås stad och omsorg är den enda utföraren som har varit tvungen att vara verksam i hela kommunen, vilket inte har varit konkurrens på lika villkor. En höjning av ersättningen innebär självklart en höjning av kraven på utförarna.

Forskning visar att män erhåller mer hushållsarbete än kvinnor från hemtjänsten även när kvinnors hälsa visat sig sämre än männens. Undantag görs ofta för sammanboende män som antas få den hjälpen av sina fruar, medan det motsatta gäller för sammanboende kvinnor. Män får även mer hjälp än kvinnor av sina barn, främst av döttrarna. Även beslut om hemtjänst för kvinnor tenderar att omprövas oftare än för män. Det är den sökandes behov, inte kön, som ska bestämma vilken omsorg och service personen ska ha. Därför vill vi satsa på att kompetensutveckla personalen i genusfrågor. Omvårdnads- och hushållsutbildning ska även finnas som en möjlighet för sammanboende anhöriga. Statistik ska könsuppdelas och analyseras ur ett genusperspektiv och bristande jämställdhet ska kontinuerligt uppföljas.

Uppdrag:

1. Äldrenämnden får i uppdrag att ta fram en plan för att införa ramtid och avskaffa detaljstyrningen i hemtjänsten.
2. Äldrenämnden får i uppdrag att erbjuda personal i verksamheten och på förvaltningen kompetensutveckling i genusfrågor med fokus på äldre människor.

ÄLDRENÄMNDEN

	Mnkr
Ingående budgetram från 2016	1344,6
Uppräkning för pris- och löneökningar 2016	31,4
<u>Tillskott och förändringar i budgetramen 2017</u>	
Demografi, fler äldre	19,5
Digitala larm	4,7
Mina timmar 	5
Försök med 6 timmars arbetsdag, uppstart 	0,5
Utökning av personal 	20

Arbetskläder 	1
Höjning av ersättning hemtjänst 	5
Budgetram 2017	1431,7

NÄMNDEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

	<u>Mnkr</u>
Ingående budgetram 2016	722,3
Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	17,2
<u>Tillskott och förändringar i budgetramen 2017</u>	
Till nämndens förfogande för egna prioriteringar	15
Utökning av personal 	10
Budgetram 2017	764,5

Individ- och familjeomsorg

Vi behöver ta krafttag för att ge alla barn samma goda förutsättningar för utveckling, utbildning och drömmar om framtiden. När föräldrarna saknar inkomst påverkar det barnen och arbetet med att minska barnfattigdomen i Västerås måste vara ett prioriterat område. Det ska finnas familjecentrum i varje stadsdel och under sommaren ska det finnas gratis simskola. Under sommaren när barnen är lediga från förskola och skola är det många föräldrar som har svårt att få pengarna att räcka till sommaraktiviteter och mat, därför vill vi höja försörjningsstödet med 500 kronor i månaden för barnfamiljer under sommarlovet.

Det förebyggande arbetet är jätteviktigt, därför vill vi se fältassistenter ute i våra stadsdelar och i centrum som ett komplement till familjecentrum och fritidsgårdar. Vi avsätter 2 mnkr i budgeten för fyra tjänster.

Vänsterpartiet är som feministiskt parti mycket drivande i kampen mot mäns våld mot kvinnor, såväl det fysiska som det psykiska, sexuella och ekonomiska våldet. Vi vet att mäns våld mot kvinnor fortfarande är det största jämställdhetsproblemet. Antalet personer som söker hjälp ökar.

Västerås behöver fler lägenheter till våldsutsatta. En avgörande faktor för att kunna lämna ett förhållande präglad av psykiskt, fysiskt, sexuellt och ekonomiskt våld är behov av skydd och någonstans att bo. Att erbjuda stödboende och mer långsiktigt boende till behövande i form av fler bostadsrätter är viktigt ur flera aspekter. Dels är det ett skydd i sig att inte behöva röja sin identitet för hyresvärderna och tvingas man snabbt fly samtidigt som man inte riskerar att hamna vid sidan om på bostadsmarknaden.

Arbetsmiljön är fortfarande tuff för kommunens socialsekreterare. Yrket är i sig ett av de tyngsta och tuffaste då man dagligen möter människor som har det svårt och är beroende av samhällets stöd. I Västerås har vissa enheter dessutom haft en mycket hög arbetsbelastning. Den höga omsättningen på personal gör att det ständigt är vakanta tjänster och befintlig personal går på knäna och man riskerar sjukskrivningar eller ytterligare uppsägningar. De som hamnar i kläm är de människor som är i störst behov av trygghet och kontinuerlig hjälp. Vi har i tidigare budget lagt en lönesatsning, nu följer vi upp den satsningen och avsätter medel för arbetsmiljön på alla myndighetskontor, totalt 3,4 mnkr. Vi behöver en långsiktig lönestrategi för all personal i socialtjänsten. Vi behöver också anställa fler socialsekreterare för att möta upp den höga arbetsbelastningen. I andra kommuner har ett sätt för att möta den tunga arbetsbelastningen varit att införa 6 timmars arbetsdag även inom socialtjänsten. Vi vill göra ett prov även i Västerås tillsammans med projektet med arbetstidsförkortning i hemtjänsten.

Hemlösheten ökar och det finns ett stort behov av lägenheter, exempelvis träningslägenheter efter behandling och stödlägenheter i förberedelse att klara eget boende. Idag kan inte behandling slutföras, då de inte kan slussas ut i eget boende. Därför behöver fler aktörer och inte bara Mimer ta ett ansvar att avsätta ett antal lägenheter till socialförvaltningen. Vi vill därför ge ett uppdrag att förvaltningen tillsammans med berörda parter i staden arbetar fram ett avtal med bostadsbolagen i Västerås i syfte att få fram fler lägenheter till sociala ändamål.

Kommunens konsumentvägledning och skuldsanering behöver stärkta resurser. De gånga årens försämringar i a-kassa och sjukförsäkringssystem har resulterat i ett ökat tryck på verksamheten. Vi vill genom att ge ökade resurser till verksamheten göra processen snabbare för den enskilde, i syfte att undvika att de ekonomiska problemen växer.

Institutionsvården för barn och unga har ökat markant. Kriminalitet och missbruk har ökat. Vi vill därför att berörda nämnder ska göra en samlad bedömning och lägga fram en handlingsplan i syfte att minska tillströmningen till institutionsvård.

Uppdrag:

3. Berörda nämnder får i uppdrag att arbeta fram ett avtal med bostadsbolagen i Västerås i syfte att få fram fler lägenheter till sociala ändamål.
4. Berörda nämnder får i uppdrag att göra en samlad bedömning och lägga fram en handlingsplan med syfte att minska tillströmningen till institutionsvård.

INDIVID OCH FAMILJENÄMNDEN

	Mnkr
Ingående budgetram 2016	759,5
Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	14,8
Avgår tillfällig satsning 2016	-0,6
<u>Tillskott och förändringar i budgetramen 2017</u>	
Till nämndens förfogande för egna prioriteringar	5
Utökad försörjningsstöd för familjer under sommaren 	3,1
Försök med 6 timmars arbetsdag, uppstart 	0,5
Fältassistenter 	2

Förstärkning av budgetrådgivning och skuldsanering	0,5
Särskild satsning på arbetsmiljö och kvalitet inom socialtjänsten	3,6
Tillnyktringsenhet med landstinget	2,4
Budgetram 2017	790,8

Barn och utbildning

Under flera år har antalet barn minskat inom grundskola och gymnasium. Det har inneburit stora underskott för de kommunala skolorna och personaltäteten har minskat till följd av de besparingar som har behövt göras för att få en ekonomi i balans. Utöver kraven på de kommunala verksamheterna har de pedagogiska nämnderna haft rationaliseringskrav på fler miljoner varje budgetår. Många effektiviseringar har kunnat göras i den centrala administrationen den senaste mandatperioden men nu bedömer vi att det är svårt att skära ytterligare utan att det drabbar kvalitén i såväl undervisning som inom baromsorgen. Nu vänder det och barnantalet ökar istället. Därför behöver vi möta upp det med fler skolor men också med mer personal.

Vänsterpartiets stora satsning i budgeten för 2017 blir därför att höja elevsättning med 30 mnkr till skolorna för att komma upp i en rimlig nivå med jämförelsebara kommuner. Vi behöver bygga en kommunal skola där alla barn är sedda, där barnen vill stanna kvar och där lärarna känner att de hinner med sina arbetsuppgifter.

Vänsterpartiet vill göra offensiva satsningar för att säkra att vi ger alla barn och unga en chans att lyckas och känna sig trygga i såväl förskola som skola och fritidshem. På nationell nivå har vi fått gehör för den politiken och vi har fått riktade resurser för fler lärare till klasserna för lägre åldrar och mindre barngrupper i förskolan. Vänsterpartiets ambition för den här mandatperioden är att vi ska minska från 5,3 barn/ pedagog till 5 barn/pedagog. Då räcker inte de nationella medlen utan vi måste även göra en lokal satsning. Förskolepersonalen saknar arbetskläder och skor för inomhusbruk, vi lägger därför resurser för detta i budgeten.

Fritidshemmen är ingen förvaring för barn efter skoltid, utan en viktig del av skolans pedagogiska uppdrag. Det är särskilt viktigt för barn som inte får tillräcklig stimulans hemifrån att fritids fungerar även som hjälp och stöd i skolarbetet. Vi avsätter 10 mnkr för ökad personaltätet på fritids.

Vi vill att alla barn ska ha samma förutsättningar i skolan och inte behöva begränsas på grund av kön. Skollagen pekar särskilt ut att skolan ska jobba med att främja jämställdhet. Men aktuella kartläggningar visar att både tid och de rätta verktygen saknas ute i våra skolor. Vi vet att genusarbetet inte är något som klaras av på en fortbildningsdag utan måste vara en del i det ständigt pågående utvecklingsarbetet på skolan. För att skapa stabilitet och kontinuitet i arbetet med jämställdhet i skolan har vi föreslagit att ett resurscentrum för jämställdhet ska upprättas. Centrumet ska kunna erbjuda både fortbildningskurser med olika teman och konkret handledning ute på skolor och förskolor. Vi avsätter medel för två tjänster i budgeten.

FÖRSKOLENÄMNDEN

	<u>Mnkr</u>
Ingående budgetram 2016	878,1
Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	20,7
<u>Tillskott och förändringar i budgetramen 2017</u>	
Lokalförändringar	1,5
Ökat barnantal i förskolan	10,4
Omfördelning till grundskolenämnden, skolskjutsar	-0,8
Omfördelning till grundskolenämnden, Fredrikbergsbadet	0,4
Utökad tid för barn till föräldralediga och arbetslösa v	3
Satsning på pedagogisk utveckling och personaltäthet v	18
Satsning på kläder inomhus v	0,5
Budgetram 2017	931,8
Investeringsram 2017	3

GRUNDSKOLENÄMNDEN

	<u>Mnkr</u>
Ingående budgetram 2016	1612,6
Avgår tillfällig satsning 2016	-0,2
Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	34,9
<u>Tillskott och förändringar i budgetramen 2016</u>	
Ökat elevantal i grundskola och fritidshem	36,1
Minskat elevantal särskolan	-1,3
Lokalförändringar grundskolan	6,3
Ökad undervisning i matematik år 4-6, tillskott i generella stasbidraget	3,5
Omfördelning från förskolenämndens, skolskjutsar	0,8
Omfördelning från förskolenämndens, Fredriksbergsbadet	-0,4
Höjning av eleversättningen v	30
Ökad personaltäthet fritids v	10
Utökad tid för barn till arbetslösa och föräldralediga v	1,5
Centrum för genuspedagogik v	1
Skultuna kommunalnämnds andel av högskolesatsning 2016 och generella statsbidrag	-0,4
Budgetram 2017	1734,4
Investeringsram 2017	6,9

UTBILDNINGS- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

	<u>Mnkr</u>
Ingående budgetram 2016	700

Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	20,3
Avgår tillfälliga satsningar 2016	-5,2
<i>Förändring i budgetramen 2017</i>	
Ökat elevantal i gymnasieskolan	1,7
Budgetram 2017	716,8
<i>Investeringsram 2017</i>	5

Kultur, idrott och fritid

Vi har under det senaste året kunnat se de tragiska effekterna av konflikter i världen allt tydligare. Krig, konflikter, förföljelse och fattigdom har lett till att idag befinner sig miljoner människor på flykt i världen. De flesta av dessa är internflyktingar i sina länder eller i grannländerna men några hundra av dessa har även lyckats komma till Västerås. Vissa politiker ser detta som ett problem och vill lösa det genom att låta färre människor ta sin tillflykt hit till Sverige eller genom att skära ner på både riktade och gemensamma kostnader för vår välfärd.

Vänsterpartiet anser att detta ökar polariseringen i samhället, ökar klyftorna och därigenom skapar ett otryggare samhälle för oss alla. Vi tycker att det är helt fel väg att gå. Vi måste kunna visa solidaritet med alla människor och vi måste minska polariteten i samhället. En viktig faktor för detta är kultur och idrott. Där kan människor mötas på lika villkor, lära känna varandra och utbyta kulturella erfarenheter. Det skapar ett rikare samhälle på alla plan och ökar även medborgarnas välbefinnande och trygghet. Vi anser därför att vi måste öka satsningarna på både kultur och idrott. För att öka rättvisan och förbättra integrationen mellan alla människor i kommunen. Ju mer vi lär av varandra desto mer ökar vår konkurrenskraft i världen. Vi ska vara en stad som människor ser upp till och vill flytta till. Här spelar satsningen på ökat föreningsstöd en stor roll för att stötta upp alla föreningar som jobbar mot nyanlända och med integration.

Våra föreningar och alla dess ideella krafter gör mycket viktiga insatser för att alla västeråsare ska få chansen att utveckla sina fritidsintressen och få en rikare vardag med kultur, friluftsliv, idrott eller hantverk. Föreningslivet är utomordentlig integrerande kraft i samhället där människor med olika bakgrund kan mötas kring gemensamma intressen. Likaså har föreningslivet en stor potential och kan utvecklas till att bli en än mer betydande part i samhällets strategier för integration. En god hälsa är en viktig faktor för etablering och delaktighet i samhället. Vi ser att en del föreningar, särskilt inom idrotten, tar ut höga medlemsavgifter för att få täckning för sina kostnader. Detta utestänger många barn och ungdomar vars föräldrar inte har råd. Därför avsätter vi 5 mnkr för ökat föreningsstöd.

Biblioteken är en viktig mötesplats för såväl gammal som ung. Ett bibliotek är mer än bara en lokal med böcker – det är templet i ett demokratiskt samhälle och ska därför vara till för alla människor. Stadsdelsbiblioteken är lika viktiga som huvudbiblioteket.

Det är viktigt att vi ger barnen läslusten tidigt. Genom att sätta ut små sommarbibliotek i parker och i bostadsområden eller på andra strategiska platser kan vi hjälpa barn och unga att hitta de små och stora äventyren och ge dem en start för att sen slussa vidare till biblioteken och fler böcker. I de små bokholkarna kan det finnas både bilderböcker och kortare berättelser att läsa på plats, men även ungdomsböcker att låna med sig hem. För att locka nya läsare och för att fler barn ska upptäcka

holken kan särskilda dragplåster och aktiviteter användas. En idé kan vara att göra den läsfrämjande verksamheten till en verksamhet som sköts av kommunens feriejobbare. Det går att kombinera med läs- och sångstunder och annan utlåning av exempelvis uteleksaker. Vi avsätter 2 mnkr för projektet.

Heltid ska vara norm för alla som jobbar i Västerås stad. Därför försätter vi heltidssatsningen även inom kulturområdet och lägger 2 mnkr.

Nämnden för idrott och friluftsliv har flaggat för att de i framtiden måste använda sig av reklam för att upprätthålla skötsel och standarden av våra frilufsanläggningar. Vänsterpartiet tycker att det är självklart att vi exempelvis i löpspåret ska vara befriade från reklam. Västeråsarna måste kunna ha fria ytor i staden och kommunen där kommersialismen inte är närvarande. Därför är det viktigt att vi undantar nämnden ett rationaliseringskrav för att motverka detta.

På initiativ från Vänsterpartiet utreddes förutsättningen för att Västerås skulle bli fristad åt förföljda kulturarbetare. En viktig uppgift för fristaden är att ge arbetsro, kollegial och social gemenskap, översättningsmöjligheter och självständigt arbete fritt från påtryckningar och trakasserier. För Västerås stad skulle det innebära stora mervärden och vi avsätter under 2017 medel för att kommunen ska ansöka om att bli fristad för kulturarbetare.

KULTURNÄMNDEN

	<u>Mnkr</u>
Ingående budgetram 2016	187,5
Avgår tillfälliga satsningar 2016	-2,5
Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	4,4
<u>Tillskott och förändringar i budgetramen 2015</u>	
Underhåll byggnader Vallby Friluftsmuseum	0,7
Ökat föreningsstöd 	5
Heltidssatsning 	2
Fristad för kulturarbetare 	0,5
Bokholkar + sommarjobb 	1
Budgetram 2017	198,6
<i>Investeringsram 2017</i>	0,5

NÄMNDEN FÖR IDROTT OCH FRILUFTSLIV

	<u>Mnkr</u>
Ingående budgetram 2016	167,9
Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	2,1
<u>Tillskott och förändringar i budgetramen 2017</u>	
Gratis simskola under sommaren 	1

Budgetram 2017

171

Investeringsram 2017

16,5

Tekniska verksamheter, infrastruktur och miljö

Kollektivtrafiken har under 2016 minskat sina driftskostnader vilket innebär att tekniska nämndens utgifter för kollektivtrafik har minskat. Samtidigt ligger det ett förslag på höjda biljettpriser. Vänsterpartiet vill att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för alla och därför är det viktigt att hålla låga priser. Låga biljettpriser gynnar nämligen också redan dom som idag åker buss mest nämligen låginkomsttagare och kvinnor. Därför får tekniska nämnden behålla 6 mnkr för att inte vara tvungen att höja biljettpriserna.

Vi vill att fler i Västerås ska ha rabatterade priser, vi börjar med att lägga till förtidspensionärerna. Det ska vara lätt för alla att resa med stadsbussen. Det ska finnas plats för barnvagnar, rullstolar och rollatorer i bussen. För personer med barn i barnvagn och för rörelsehindrade ska resandet vara avgiftfritt.

Personer med en funktionsnedsättning som gör det svårt för dem att på egen hand använda kollektivtrafik eller själv köra bil har rätt att åka färdtjänst. Det kan lätt bli ganska stora summor för den som är helt beroende av detta färd sätt för att ta sig iväg. Vi anser att det inte ska kosta mer per resa att åka kollektivt för personer med funktionsnedsättning och föreslår därför en sänkning av färdtjänsttaxan från dagens 40 kr/resa till 25 kr.

SmartKoll har visat sig vara en bra satsning för att öka tillgängligheten med busstrafiken. De tätare turerna som dessutom går snabbare vägar har ökat resandet. Vi vill se en fortsatt satsning på kollektivtrafiken och föreslår en utökad turtäthet på servicelinjerna som fortsättning på årets satsning med bussar som går en större del av dagen. Vissa linjer har blivit så populära att det är trångt på bussarna. Vi utökar turtätheten på linjerna 2 och 3.

Vänsterpartiet vill att centrum ska vara attraktivt, öppet, trevligt och inbjudande för alla. För att skapa en levande stadskärna där fler människor rör sig vill vi bygga fler bostäder i centrum. Centrum ska inte bara erbjuda shopping och restauranger utan även vara en naturlig mötesplats där man vill träffa och umgås med vänner och familj, få kulturupplevelser och delta i utomhusaktiviteter. Centrum behöver därför ha fler sittplatser och göras mer barnvänligt med fler lekplatser och andra rekreationsytor. Just nu pågår projektet Tyck till om din innerstad och många spännande större arbeten är på gång. Samtidigt som vi fokuserar på centrum får vi inte glömma bort våra stadsdelscentrum. Därför lägger vi en satsning på underhållning och upprustning för att det ska kännas trivsamt och trevligt.

Underhållet av våra parker och gator är eftersatt. Det är inte försvarbart i längden med ett eftersatt underhåll eftersom det i längden kostar med att reparera ju trasigare allt blir. Under den här mandatperioden vill vi trappa upp budgeten för underhåll av vägar med sammanlagt 10 mnkr och för parker och stadsdelskogar med 3 mnkr.

Många av våra aktivitetsplaner ute i stadsdelarna har på grund av bristande underhåll gradvis förfallit under en lång tid. Nu är många i så dåligt skick att det knappt går att ha några aktiviteter på dem. De

aktivitetsplaner som ligger i anslutning till skolor bör snarast rustats upp så att idrottsundervisningen kan bedrivas på ett sätt som stimulerar eleverna till ökad fysisk aktivitet. Det skulle också innebära ett lyft för området i övrigt när möjligheten till spontanidrott under fritiden ökar. Vi lägger 2,5 mnkr i budgeten för att påbörja arbetet med aktivitetsplanerna, samtidigt som vi vill höja prioriteringen av dessa i investeringsbudgeten.

Vi vill att de förfallna asfaltskytor som tidigare använts som basket- eller tennisplaner, men som nu ligger öde, ska kunna utvecklas och användas till aktiviteter som intresserar barn och ungdomar av idag och föreslår att därför att ungdomarna ska få chansen att i dialog med politikerna ta fram idéer för vad dessa ytor ska användas till i framtiden.

På allt fler ställen i Sverige startas s.k. byggemaskaper av människor utifrån sina egna ambitioner tillsammans planerar, låter bygga och senare använder en byggnad. Idén kommer ursprungligen från Tyskland där "Baugemeinschaften" har blivit ett vanligt sätt att genomföra ett bostadsprojekt. Såväl enskilda hus, lägenheter och områden är idag utformade efter samma standardmallar och utifrån samma värderingar. Det här leder till estetiskt och konstnärligt tråkiga bostadsmiljöer och till en likriktning som misslyckas med att återspegla den mångfald av kulturer, intressen och behov som finns i samhället idag. Bland annat har en grupp med människor med gemensamt intresse för träning startat upp byggemaskapen Djäknebergsbranten. Med rätt stöd och hjälp från staden kommer fler våga och vilja ta chansen och satsa på att bilda en byggemaskap för att skapa sitt framtida drömboende. Vänsterpartiet ser en stor potential i det här arbetssättet och vill därför göra det enklare för byggemaskaper att hantera den kommunala byråkratin.

Uppdrag:

5. *Tekniska nämnden får i uppdrag att ta fram ett förslag till ljussättningsstrategi i framförallt i centrum och kring Svartån.*
6. *Tekniska nämnden får i uppdrag att inleda ett dialogprojekt tillsammans med invånarna i kommundelarna för att se hur övergivna tennis- och basketplaner ska användas framöver.*
7. *Tekniska nämnden får i uppdrag att tillsammans med de pedagogiska nämnderna se över spontanidrottskytor och andra grönytor i anslutning till skolor och förskolor i syfte att göra dem funktionsdugliga och lättillgängliga.*
8. *Berörda nämnder får i uppdrag att utreda vilka hinder som idag finns för att en byggemaskap ska kunna bygga ett bostadshus, samt ta fram förslag för att underlätta etableringen av byggemaskaper i Västerås.*

TEKNISKA NÄMNDEN

Ingående budgetram 2016	402,6
Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	6,9
Avgår tillfällig satsning 2016	-1,7
<i>Tillskott och förändringar i budgetramen 2017</i>	
Kollektivtrafiken, minskad nettokostnad	-8
Strategiska investeringar, kapitalkostnader	5,5
Gator och parker, utökad yta	1

Ökat gatuunderhåll och gatudrift	3
Gratis för barnvagnar, rullstolar och rullatorer på bussen	2
Sänkning av färdtjänsttaxan från 40 till 25 kronor	1,4
Aktivitetsplaner	2,5
Ökat underhåll parker och stadsdelskogar	2
Underhållsatsning i stadsdelscentrum	1
Centrumsatsning	1
Utökning av linjer 2 och 3	5,6
Utökning av turtäthet av servicelinjen	10
Ökat underhåll av gator	5
Budgetram 2017	439,8
Investeringsram 2017	
Ordinarie investeringsram	79,7
Strategiska investeringar	42,2

Kommunstyrelsen

Kommunen ska ta ansvar för att lönediskrimineringen mellan män och kvinnor upphör. Vi ser att en majoritet av de som jobbar deltid inom yrken med redan låg lön är kvinnor. Som ett steg i rätt riktning vill vi höja lönen för de som tjänar lägst, till minst 20 000 kronor i månaden. Vi vill ha en riktad lönesatsning till modersmålslärarna och till socialsekreterarna. Inom kommunen ska tillsvidareanställning vara normen. Vi lägger extra 5 mkr i lönepoten.

Vi vill förstärka och utveckla en deltagande demokrati i bostadsområdena, skolorna och på arbetsplatserna. De som berörs av besluten ska ha möjlighet till inflytande. Därför vill vi införa demokratikontor i våra stadsdelar. Där ska man exempelvis kunna få hjälp med olika ärenden till kommunen, få tillgång till mötesplatser för exempelvis föreningsträffar och att tillsammans med sina grannar påverka utvecklingen i området. Vi ser det här som en naturlig del i utvecklingen av det förebyggande arbetet i de olika kommun- och stadsdelarna och passar väl in i det strategiska utvecklingsområdet social hållbarhet.

Bostadsbristen breder ut sig och orsakar trångboddhet och otrygghet. Särskilt stor är avsaknaden av hyresrätter. För detta krävs det en statlig bostadspolitik med höga ambitioner, men kommunen kan också göra sitt för att underlätta ökad byggnation. Ett sätt kan vara att skapa ett eget kommunalt byggbolag. Syftet med byggbolaget ska framförallt vara att bygga billiga hyresrätter. Ett kommunalt byggbolag kan ta hänsyn till annat än lönsamhet och användas för att hålla nere hyror och kostnader för renoveringar av allmännyttan. Bolaget skulle också kunna ta stort ansvar för praktikplatser och arbetstillfällen för kommunens invånare.

Det är inte heller lätt att vara bostadssökande i Västerås. Det finns över hundra fastighetsägare och som bostadssökande är det inte alltid så enkelt att veta var man ska leta. Vänsterpartiet vill att de bostäder som finns ska fördelas på ett rättvist och förutsägbart sätt för att motverka segregation. Vi

vill därför utreda möjligheten för Västerås stad införa en kommunal bostadsförmedling. Vi vill också lägga ett uppdrag i syfte att utreda möjligheten till en särskild bostadskö för våldutsatta kvinnor.

En handlingsplan för barnfattigdom behöver tas fram under mandatperioden. Vi har tidigare gjort olika satsningar för att möta upp barn i ekonomiskt utsatta familjer, men vi ser att arbetet behöver konkretiseras ytterligare med en handlingsplan med tydliga mål. Även detta arbete passar bra in i det strategiska utvecklingsområdet kring social hållbarhet.

Vi vill avveckla det ekonomiska stödet till Västerås flygplats. Därför vill vi att kommunstyrelsen tar fram en plan för att påbörja avvecklingen av Västerås flygplats samt belysa eventuella konsekvenser och möjligheter för närliggande verksamheter.

Uppdrag:

9. *Kommunstyrelsen ska ta fram en plan för att påbörja avvecklingen av Västerås flygplats, samt göra en konsekvensanalys för verksamheterna i området.*
10. *Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en plan för att under mandatperioden höja alla kommunanställdas minimumlön till 20 000 kronor i månaden.*
11. *Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten att skapa ett kommunalt byggbolag.*
12. *Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten att införa en kommunal bostadsförmedling.*
13. *Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten att införa en särskild bostadskö för våldutsatta kvinnor.*

KOMMUNSTYRELSEN

	Mnkr
Ingående budgetram 2016	179,7
Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	3,6
<u>Tillskott och förändringar i budgetramen 2017</u>	
Insatser västra stadsdelarna	4
Demokrati i stadsdelarna 	2
Handlingsplan barnfattigdom 	1
	-
Budgetram 2017	106,3

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

	Mnkr
Ingående budgetram 2016	11,9
Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	0,3
<u>Tillskott och förändringar i budgetramen 2017</u>	
Fler personer i behov av gode män	0,4

SKULTUNA KOMMUNDELSNÄMND

	Mnkr
Ingående budgetram 2016	101,6
Uppräkning för pris- och löneökningar 2017	2,4
<i>Tillskott och förändringar i budgetramen 2017</i>	
Ökad demografi skola+förskola	3,1
Ombyggnad lokaler i Romfartuna skola	0,2
Skultunas andel av högskolesatsningen	0,4
Budgetram 2017	107,7
Investeringsram 2017	1

4. Investeringar

Planen för investeringar under perioden 2016-2019 innehåller många viktiga projekt. Många av dem är kostsamma och det är en tuff utmaning att klara av dem under relativt kort tid. Vänsterpartiet är berett att nedprioritera en del av vägsatsningarna kommande år om inte den ekonomiska utvecklingen ser bättre ut framöver. Det viktigaste är att de förskolor och skolor som behövs för att ta emot alla nya barn finns på plats i tid. Vi vill även prioritera särskilda boenden för äldre och personer med funktionsnedsättning. Vi vill lyfta aktivitetsplanerna i tekniska nämnden som prioritet 1.

Investeringsram

	2017 (mnkr)	2017-2020 (mnkr)
Fastighetsnämnden	741,7	3 320,80
Tekniska nämnden	121,9	746,1
Kulturnämnden	0,5	1,3
Nämnden för idrott och friluftsliv	16,5	47,5
Styrelsen för Konsult och Service	48	192
Västerås stad Vård och Omsorg	5	20
Stöd, fritid och entreprenad	2,5	10
Skultuna kommunalnämnd	1	4
Förskolenämnden	3	12,4
Grundskolenämnden	7	30,4
Utbildning - och arbetsmarknadsnämnden	5	20,6
Kommunstyrelsen	4	4
Miljö- och konsumentnämnden	0,5	0,5

5. Samlade uppdrag

1. Äldrenämnden får i uppdrag att ta fram en plan för att införa ramtid och avskaffa detaljstyrningen i hemtjänsten.
2. Äldrenämnden får i uppdrag att erbjuda personal i verksamheten och på förvaltningen kompetensutveckling i genusfrågor med fokus på äldre människor.
3. Berörda nämnder får i uppdrag att arbeta fram ett avtal med bostadsbolagen i Västerås i syfte att få fram fler lägenheter till sociala ändamål.
4. Berörda nämnder får i uppdrag att göra en samlad bedömning och lägga fram en handlingsplan i syfte att minska tillströmningen till institutionsvård.
5. Tekniska nämnden får i uppdrag att ta fram ett förslag till ljussättningsstrategi i framförallt i centrum och kring Svartån.
6. Tekniska nämnden får i uppdrag att inleda ett dialogprojekt tillsammans med invånarna i kommundelarna för att se hur övergivna tennis- och basketplaner ska användas framöver.
7. Tekniska nämnden får i uppdrag att tillsammans med de pedagogiska nämnderna se över spontanidrottsytor och andra grönytor i anslutning till skolor och förskolor i syfte att göra dem funktionsdugliga och lättillgängliga.
8. Berörda nämnder får i uppdrag att utreda vilka hinder som idag finns för att en byggemenskap ska kunna bygga ett bostadshus, samt ta fram förslag för att underlätta etableringen av byggemenskaper i Västerås.
9. Kommunstyrelsen ska ta fram en plan för att påbörja avvecklingen av Västerås flygplats, samt göra en konsekvensanalys för verksamheterna i området.
10. Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en plan för att under mandatperioden höja alla kommunanställdas minimum lön till 20 000 kronor i månaden.
11. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten att skapa ett kommunalt byggbolag.
12. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten att införa en kommunal bostadsförmedling.
13. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten att införa en särskild bostadskö för våldsutsatta kvinnor.